

Ірина КАРПА,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри порівняльної педагогіки та методики викладання іноземних мов Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна, Дрогобич) *ikarpa@ukr.net*

ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-СТОРИНОК ТА СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ FACEBOOK У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті здійснено огляд різних методів використання веб-сторінок на заняттях з англійської мови. Авторка досліджує потенційні можливості соціальної мережі Facebook для спілкування викладача та студентів, створення відео-презентацій іноземною мовою, коментування та групових дискусій.

Ключові слова: соціальна мережа Facebook, модель ESA, веб-сторінки, відео-презентації, навчання англійської мови.

Лит. 12.

Irina KARPA,

*Ph.D. In Philology, Associate Professor of Comparative Education and Foreign Languages Teaching Methodology Department Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych) *ikarpa@ukr.net**

THE USE OF WEB-PAGES AND SOCIAL NETWORK FACEBOOK IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

The different methods of using the web-pages at the English lessons are reviewed in the article. The author investigates the potential opportunities of social network Facebook for a teacher-student interaction, preparation of video-presentations in foreign language, commenting and group discussion.

Key words: social network Facebook, ESA model, web-pages, video-presentations, English language teaching.

Ref. 12.

Ирина КАРПА,

кандидат филологических наук, доцент кафедры сравнительной педагогики и методики преподавания иностранных языков Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко (Украина, Дрогобыч) *ikarpa@ukr.net*

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ВЕБ-СТРАНИЦ И СОЦИАЛЬНОЙ СЕТИ FACEBOOK В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

В статье осуществлен анализ различных методов использования веб-страниц на занятиях с английского языка. Автор исследует потенциальные возможности социальной сети Facebook для общения преподавателя и студентов, создания видео-презентаций на иностранном языке, комментирования и групповых дискуссий.

Ключевые слова: социальная сеть Facebook, ESA модель, веб-страницы, видео-презентации, обучение английскому языку.

Лит. 12.

Постановка проблеми. На сьогодні існує велика кількість веб-сайтів, спроектованих для вивчення англійської мови. Студенти, зазвичай, використовують їх для виконання домашніх завдань з англійської мови, а викладачі – для навчальних цілей. Існує також безліч можливостей для використання соціальних медіа для вдосконалення і підвищення якості навчання. Проте, слід зазначити, що молодше покоління випереджає викладачів в освоєнні Інтернет-мережі і сучасних технічних засобів. Тому освітянам потрібно звертати більшу увагу на онлайн-ресурси, щоб зацікавити учнів та студентів, створити мотивацію до навчання.

Аналіз досліджень. Дослідженням проблеми застосування можливостей сучасних засобів інформаційних та телекомунікаційних технологій у навчальному процесі займаються вітчизняні та зарубіжні науковці, починаючи з 90-х років ХХ століття. У контексті даної статті слід виокремити наукові праці, присвячені методиці навчання англійської мови за допомогою сучасних технологій [3; 10], телекомунікаційним засобам, які застосовують студенти коледжів при вивченні англійської мови [9], дослідженню освітніх можливостей соціальної мережі Facebook [1; 2; 8], особливостям використання веб-сторінок у процесі навчання іноземної мови [7; 12]. Проте досі не досліджено всі потенційні можливості використання веб-сторінок і соціальних медіа при вивченні іноземної мови.

Тому **метою** цієї статті є використання веб-сторінок і соціальної мережі Facebook у процесі вивчення англійської мови на заняттях та у позаурочний час.

Виклад основного матеріалу. Процес розвитку CALL (Computer Assisted Language Learning) – вивчення мови за допомогою комп'ютерних технологій – поділяється на три чіткі фази: біхевіористську, комунікативну та інтегративну. Спочатку використовувалась звичайна класна дошка, яка потім була вдосконалена медіа-проектором, а пізніше до навчального обладнання були додані комп'ютерні програми, спрямовані на виконання вправ. У навчальних закладах також було запроваджено так звані мовні лабораторії, але через непопулярність біхевіористського методу вони поступово зникли. При переході від традиційної фази до комунікативної CALL застосовувалось більш кваліфіковано із залученням комп'ютерів. Остання стадія – інтегративна – базується на використанні мультимедіа та Інтернет-мережі. Ця фаза є найбільш цікавою для сучасних досліджень [12, 407].

Слід навести невеличкий список Інтернет-ресурсів, які можуть бути корисними для викладача і використовуватись з певною навчальною метою. Окремо доцільно виділити, в першу чергу, соціальну мережу Facebook, про яку йде мова у даній статті, корисною для приватних занять може бути також програма Skype. Відомий сайт YouTube пропонує професійні освітні відео для перегляду і коментування на YouTube EDU. Це, зокрема, програми PBS, TED, відео від Stanford University та Khan Academy. Багато освітніх ресурсів доступні на сайті Connected Educators, який працює під девізом «Helping Educators Thrive in a Connected World».

Сайт Edmodo, який ще називають Facebook для освіти, на сьогоднішній день об'єднує 27 мільйонів вчителів та студентів. Веб-сайт Edmodo засновано у 2008 році для вчителів, учнів і батьків. Використовуючи Edmodo, вчителі запрошують учнів (студентів) у приватні групи, де вони можуть брати участь у дискусіях під керівництвом викладача [4].

Науковці Г. Дудней і Н. Хоклі виділяють кілька критеріїв, за якими користувачам слід оцінювати веб-сторінку перед тим, як її використовувати:

1. Точність, правильність. При використанні інформації потрібно перевірити, хто укладав веб-сторінку, чи є ця людина експертом у даній галузі, яка її кваліфікація та досвід. Варто врахувати, чи зміст веб-сторінки є релевантний і фактично коректний.

2. Тривалість, уживаність. Слід пересвідчитись, чи є зміст веб-сторінки сучасним, коли востаннє оновлювалась інформація, тому потрібно перевірити фактичну інформацію в інших надійних джерелах.

Карпа І. Використання веб-сторінок та соціальної мережі Facebook...

3. Зміст. Потрібно враховувати корисність і пізнавальний потенціал веб-сторінки.
4. Функціональність. Чи добре працює сайт, чи є залучені файли зі звуком та анімацією [3, 25].

Якщо ми переконались, що сторінка відповідає усім зазначеним вимогам, потрібно вирішити, як її презентувати студентам. Джеремі Хармер доходить до висновку, що для роботи студентів з веб-сторінками застосовується так звана модель ESA – Engage, Study, Activate [7, 37].

Engagement, використовуючи термін Дж. Хармера, – це послідовність дій вчителя, коли він викликає зацікавлення студентів, апелюючи до їхніх емоцій. Викладач може застосовувати такі матеріали, як гра, музика, картинки, призначенні для дискусійного обговорення, драматичні історії, тощо.

Study – є фазою, коли залучені у комунікацію студенти звертають увагу на мовні конструкції, здійснюють пошук інформації.

Activate – на цій стадії підбираються вправи та види діяльності, які дають змогу застосувати комунікативний підхід найкращим чином [7, 37–41].

Використання веб-сайтів з навчальною метою на заняттях з англійської мови у межах моделі *Engage – Study – Activate* може здійснюватись, розпочинаючись з розминки (*Warming up activity*), – стадія *Engage*. Наприклад, студентам рівня *Pre-intermediate* або *Intermediate* вчитель може поставити запитання: «Have you ever wondered the life of the lions in the wild? How do they take care of their young babies or what else would you like to learn about lion family?». Враховуючи зацікавлення студентів, вчитель формує список запитань про левів у дикій природі. Наступна фаза після ознайомлення студентів з темою починається з роз'яснення вчителем питань. Викладач може поділити студентів на групи з чотирьох, де, наприклад, один учень може записувати питання вчителя; інший – шукати у пошукових системах інформацію та складати список веб-сторінок, які стосуються теми; наступний – перевіряти, чи виписані веб-сторінки відповідають зазначеним вище критеріям; і останній готує презентацію проекту групи. Остання стадія *Activate* може бути представлена презентаціями груп щодо вивченого матеріалу про левів у дикій природі. Після презентацій усіх груп слід відповісти на задані вчителем запитання і на основі прослуханих презентацій підвести певні підсумки з допомогою викладача.

Якщо вчитель має достатньо часу, можна інтегрувати іншу діяльність у межах одного заняття, вводячи запитання для розвитку уяви, наприклад: «How would your life be, if you were a lion/lioness?». Таке запитання зможе ініціювати іншу стадію *Engage* для розвитку навичок письма та креативності, і цей процес може тривати до тих пір, поки учні і викладач зацікавлені в обговоренні даної теми [12, 408–409].

Слід зазначити, що лінгвістичний, соціальний і когнітивний розвиток студентів тісно пов'язаний з активною участю у соціокультурних подіях [6, 186]. Таким чином, такі соціальні мережі, як Facebook, в контакті також можуть виступати середовищем для вивчення англійської мови. Окремі науковці наголошують, що використання соціальної мережі Facebook сприяє вдосконаленню навичок читання та письма студентів, які вивчають англійську мову як іноземну, а також сприяє звуженню соціокультурних прогалів [2, 193]. І навіть більше, дослідники виявили, що студенти, які використовують сучасні технології при вивченні іноземної мови, демонструють більшу здатність аналізувати інформацію та кращі навички спілкування [10, 106].

Соціальна мережа Facebook була створена у 2004 році як мережа для студентів деяких американських університетів. Засновником та головою сервісу є Марк Цукерберг. Соціальна мережа Facebook є другим за відвідуваністю сайтом у світі та шостим за відвідува-

ністю сайтом в Україні. Кількість українських користувачів Facebook станом на травень 2014 налічувала близько 6 мільйонів.

Користувачі Facebook мають можливість створювати профілі з фотографіями, списками інтересів, контактними даними та іншою особистою інформацією. Вони можуть спілкуватися із друзями та іншими користувачами за допомогою приватних або загальнодоступних повідомлень і чату. Також користувачі можуть створювати і приєднуватися до груп за інтересами та «сторінок уподобань». Для більшої безпеки Facebook надає своїм користувачам можливість вибирати власні налаштування конфіденційності та осіб, які можуть переглядати окремі частини їхнього профілю. Серед функцій, які пропонує Facebook, та які можуть бути корисними при вивченні англійської мови, важливо виділити Стіну та Стрічку новин. Стіна – простір на профільній сторінці кожного користувача, де друзі можуть розміщувати свої повідомлення. У липні 2007 року Facebook дозволив розміщувати на Стіні не лише тексти, а й посилання та відеоролики. Стрічка новин з'являється на сторінці кожного користувача і виділяє інформацію, в тому числі зміни профілю, найближчі події [5].

До того ж, соціальна мережа Facebook пропонує своїм користувачам так звані англомовні v-forums – дискусійні форуми з використанням відеоматеріалів, де учасникам надається можливість віртуальної комунікації онлайн з метою вдосконалення навичок говоріння. Наприклад, досвід розміщення своїх відео-презентацій на стіні власної сторінки у соціальній мережі Facebook було запроваджено серед тайванських студентів. Оскільки студенти об'єднані у групу друзів, згадані відео-презентації з'являються у стрічці новин і, відповідно, кожен член групи має можливість переглянути їх, відзначити позитивним маркуванням та залишити свої коментарі або поради щодо вдосконалення манери подання інформації чи недоліків мовлення [8, 90–91]. Більшість студентів відзначили, що участь у дискусіях відео-форумів допомогла їм створити соціальне середовище для вдосконалення навичок говоріння. Асинхронний метод перегляду інформації, наданої у відео-презентаціях, дає змогу переглядати презентації кілька разів, читати попередні коментарі учасників дискусії та залишати нові повідомлення на Стіні. Таким чином, інтерактивність відео-форумів на Facebook може бути корисною для розробки відповідних стратегій щодо подолання «слабких місць» студента у процесі вивчення англійської мови.

Сам факт того, що відео-форуми скасовують фізичні кордони класної кімнати, а також часові та просторові характеристики, зумовлює більш інтенсивну інтеракцію та сильніший емоційний зв'язок між студентами. Наприклад, студенти мають можливість більше дізнатися про інтереси та хобі одне одного, а це може стати предметом обговорення на дозвіллі. Готуючи усну відео-презентацію, студенти попередньо змушені написати свою промову, що, відповідно, є хорошим засобом вдосконалення навичок письма та творчої уяви. До того ж, регулярні репетиції перед записом відео-презентації та вправління в ораторському мистецтві розвивають впевненість студента і вміння використовувати правильну мову жестів перед аудиторією [8, 92–93].

Вчитель англійської мови повинен виконувати роль організатора, наставника, учасника, «джерела знань», радника і дослідника, натомість слід позбуватись ролі контролера, критика, інспектора. Таким чином, втілюється в життя інтерактивний підхід і полегшується процес навчання. Однією з педагогічних рекомендацій є використання вчителями англійської мови соціальної мережі з метою формування більш довірливих і менш формальних відносин зі студентами, таке спілкування може бути вдалим доповненням до традиційних уроків. Окрім того, вчителі повинні розглядати соціальні мережі як звичайне і вже засвоєне середовище спілкування, заохочуючи своїх студентів до активної комуні-

Карпа І. Використання веб-сторінок та соціальної мережі Facebook...

кації іноземною мовою. У процесі спілкування за допомогою соціальної мережі вчителю вдається краще зрозуміти особистість студента та здобути освітні можливості, які можуть привести до позитивного досвіду навчання [1, 161].

Спілкуючись у соціальних мережах, викладачі також можуть допомогти студентам старших курсів з окремими ідеями щодо стажування, продовження навчання на здобуття ступеня магістра у закордонних вищих навчальних закладах, стосовно аспірантури або інших напрямків наукової діяльності. Спілкуючись на Facebook, викладач може обговорювати зі студентами різноманітні дискусійні питання, які стосуються науково-дослідницької роботи. Слід зазначити, що для того, «щоб досягнути достатнього рівня володіння англійською мовою для спілкування у академічній сфері, студенти повинні опанувати понад 9000 слів» [11, 329], тому таке спілкування стосується здебільшого студентів старших курсів. Викладач може також інформувати об'єднаних у Facebook групу студентів про вивчений на заняттях матеріал, домашні завдання, таким чином відсутні студенти або старшокурсники, які працюють за індивідуальним планом, матимуть змогу опрацювати все вдома самостійно.

Викладачі повинні усвідомлювати, що неформальний рівень спілкування англійською мовою у соціальних мережах допоможе вдосконалити практичні заняття в аудиторії, залучить студентів до більш активного та творчого процесу вивчення мови та сприятиме кращим академічним результатам. Таким чином, Facebook є добрим середовищем для вивчення англійської мови, що забезпечує студентів можливостями вдосконалення міжкультурної обізнаності та здобуття базових навиків читання, письма і говоріння [1, 161].

Важливо зазначити, що Facebook сприяє не тільки розвитку студентів, а й професійному зростанню викладачів. Соціальна мережа Facebook також залучає учнів до спільної роботи у колективі, що допоможе уникнути утворення окремих соціальних урупувань у класі. Сором'язливі учні чи студенти, які не наважуються брати участь у дискусіях чи дебатах на заняттях у класі, можуть бути значно сміливішими у соціальній мережі, виявлятимуть більшу активність і відкрито висловлюватимуть свої думки.

Підсумовуючи всі позитивні наслідки залучення соціальної мережі Facebook у навчальний процес для спільного вивчення англійської мови, слід зазначити також і фінансовий аспект, адже викладачам не потрібно витратити кошти на дорогі комунікаційні системи, оскільки майже кожен студент користується Інтернетом і має необхідні навички роботи з телекомунікаційними засобами, такими як комп'ютер, ноутбук, планшет, смартфон тощо, а реєстрація на Facebook є безкоштовною. Проте запропонована школярам реєстрація на Facebook може бути проблемною через негативне ставлення батьків до соціальних мереж і їхнє бажання відгородити приватне життя дітей від стороннього втручання. До того ж, не кожен учень чи студент виявляє бажання залучити викладача до своїх друзів з метою захисту персональної інформації. Звичайно, можна аргументувати, що Facebook пропонує налаштування конфіденційності інформації, і кожен друг у соціальній мережі може бачити тільки ту частину профілю, яку ми дозволяємо особисто. Однак саме ці аспекти можна виділити як негативні при використанні Facebook у навчальному процесі.

Висновки. У статті зроблено спробу аналізу використання веб-сторінок та інтерактивних технологій (соціальної мережі Facebook) з метою вивчення англійської мови на заняттях та у позаурочний час. Отже, вчителям англійської мови слід навчитися використовувати засоби соціальних медіа, які на сьогоднішній день є невід'ємною частиною сучасного життя, а також залучити студентів до спілкування англійською мовою у соціальному контексті. Фактично, ідеальне спілкування викладача зі студентами у соціальних мережах та використання веб-сторінок на заняттях з іноземної мови залучає як досвід

вивчення англійської мови, так і когнітивний розвиток учнів для підготовки їх до майбутнього життя у глобалізованому світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Aydin S. Foreign Language Learners' Interactions with Their Teachers on Facebook / S. Aydin // System : An International Journal of Educational Technology and Applied Linguistics. – 2014. – No 42. – P. 155–163.
2. Birky I. Facebook: Maintaining Ethical Practice in the Cyberspace Age / I. Birky, W. Collins // Journal of College Student Psychotherapy. – 2011. – No 25 (3). – P. 193–203.
3. Dudeney G. How to Teach English with Technology / G. Dudeney, N. Hockly. – Longman : Harlow, 2007.
4. Edmodo. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://en.wikipedia.org/wiki/Edmodo>
5. Facebook. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Facebook>
6. Hall J., Walsh M. Teacher-Student Interaction and Language Learning / J. Hall, M. Walsh // Annual Review of Applied Linguistics. – 2002. – No 22 (1). – P. 186–203.
7. Harmer J. How to Teach English / J. Harmer. – Longman, 1998.
8. Huang H.-T. Exploring the Utility of a Video-Based Online EFL Discussion Forum / H.-T. Huang, S.-T. Hung // British Journal of Educational Technology : Blackwell Publishing. – 2013. – Vol. 44. – № 3. – P. 90–94.
9. Junco R. An Introduction to Technologies Commonly Used by College Students / R. Junco, G. Cole-Avent // New Directions for Student Services. – 2008. – № 124. – P. 3–17.
10. Researching, Producing, Presenting: Use of Technology for Global Advocacy in the Social Studies / B. Maguth, M. Yamaguchi, J. Elliott // Social Education. – 2010. – №74 (2). – P. 105–106.
11. Schmitt N. Instructed Second Language Vocabulary Learning / N. Schmitt // Language Teaching Research. – 2008. – № 12(3). – P. 329–363.
12. Yavuz F. Adaptation of KWL Charts to the Internet and the Use of Web Pages in English Language Teaching / F. Yavuz // Haziran. – 2012. – P. 403–411.

REFERENCES

1. Aydin S. Foreign Language Learners' Interactions with Their Teachers on Facebook / S. Aydin // System : An International Journal of Educational Technology and Applied Linguistics. – 2014. – № 42. – P. 155–163.
2. Birky I. Facebook: Maintaining Ethical Practice in the Cyberspace Age / I. Birky, W. Collins // Journal of College Student Psychotherapy. – 2011. – № 25 (3). – R. 193–203.
3. Dudeney G. How to Teach English with Technology / G. Dudeney, N. Hockly. – Longman : Harlow, 2007.
4. Edmodo. [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <http://en.wikipedia.org/wiki/Edmodo>
5. Facebook. [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Facebook>
6. Hall J., Walsh M. Teacher-Student Interaction and Language Learning / J. Hall, M. Walsh // Annual Review of Applied Linguistics. – 2002. – № 22 (1). – P. 186–203.
7. Harmer J. How to Teach English / J. Harmer. – Longman, 1998.
8. Huang H.-T. Exploring the Utility of a Video-Based Online EFL Discussion Forum / H.-T. Huang, S.-T. Hung // British Journal of Educational Technology : Blackwell Publishing. – 2013. – Vol. 44. – № 3. – R. 90–94.
9. Junco R. An Introduction to Technologies Commonly Used by College Students / R. Junco, G. Cole-Avent // New Directions for Student Services. – 2008. – № 124. – P. 3–17.
10. Researching, Producing, Presenting: Use of Technology for Global Advocacy in the Social Studies / B. Maguth, M. Yamaguchi, J. Elliott // Social Education. – 2010. – №74 (2). – R. 105–106.
11. Schmitt N. Instructed Second Language Vocabulary Learning / N. Schmitt // Language Teaching Research. – 2008. – № 12(3). – P. 329–363.
12. Yavuz F. Adaptation of KWL Charts to the Internet and the Use of Web Pages in English Language Teaching / F. Yavuz // Haziran. – 2012. – P. 403–411.

Статтю подано до редакції 26.02.2015 р.